

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15

The Development of Internal supervision in Instructional Research of
Primary Education Office Teachers of 15th Provincial Supervisory Network

บุญสุ่ม อินกองงาม¹

สงวนพงศ์ ชวนชม² จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์² ศรุตา ชัยสุวรรณ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 (2) สร้างรูปแบบการนิเทศภายใน และ (3) ประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและควมมีประโยชน์ของรูปแบบ วิธีการดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วยจังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยจัดการประชุมกลุ่มสนทนา ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เพื่อสร้างรูปแบบขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 100 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์ดุสิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในและการวิจัยการเรียนรู้การสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในด้านการวิจัยด้านการวิจัยการเรียนรู้การสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม มีปัญหาในการดำเนินการและมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนรู้การสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัดเครือข่ายที่ 15 มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญของรูปแบบ 4) การนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนรู้การสอนสู่การปฏิบัติ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และประโยชน์รูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนรู้การสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน, การวิจัย, การเรียนรู้การสอน, เครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด

Abstract

The aims of this research and development were (1) to study current conditions, problems, and needs in internal supervision in instructional research of primary education office teachers of 15th provincial supervisory network, (2) to construct and development the internal supervision model in instructional research of primary education and (3) to verify the possibility of practice and usefulness of the internal supervision model in instructional research of primary education teachers. There were three steps in conducting this research, namely, step 1) to study state, problems, and needs in internal supervision in instructional research of primary education office teachers of 15th provincial supervisory network, to study and data synthesis of documents, principal, conceptual and experts for study current conditions, problems, and needs in internal supervision in instructional research of primary education including Lamphun Province, Lampang Province, Chiangmai

Province, and Maehongson Province, instruments study state, problems, and needs in internal supervision in instructional research the samples were 354 participants including chief academic teachers, teachers of primary education schools. The content validity of the questionnaire, 0.80-1.00, was evaluation by 5 experts Step 2) to construct the internal supervision model in instructional research of primary education office teachers of 15th provincial supervisory networks to synthetic data from step 1 to construct the internal supervision model in instructional research of primary education and Step 3 to evaluate the appropriateness possibility of practice and usefulness of the internal supervision model in instructional research of primary education office teacher of 15th provincial supervisory network, the instrument used was a questionnaire for evaluating 100 participants including chief academic teachers, teachers of primary education schools, The statistical methods used to analyze the quantitative data were frequency, percentage, mean score and standard deviation.

The research result were as follows :

1. The study results found that participants' opinion in overall problems, and needs in internal supervision in instructional research of primary education office teachers of 15th provincial supervisory network were at highest level, but current conditions of internal supervision in instructional research of primary educational were at Low level

2. The result of the model construction of internal supervision in instruction research of primary education office teachers of 15th provincial supervisory network was appropriate to implement at highest level. And model of in internal supervision instructional research of primary education office teachers of 15th provincial supervisory network consisted of 5 components; 1) Principles, 2) Purpose, 3) The essence content, 4) guidelines on the form to perform, and 5) conditions for adopting the model for success.

Keywords : Development of internal supervision model, Research, Teaching, Provincial Supervisory Network

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาคน พัฒนาสังคมและประเทศชาติ ในช่วงที่ผ่านมาการศึกษาไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 5-8) ได้สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542-2551) ว่า การจัดการศึกษาของไทยยังมีปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและคุณภาพผู้เรียน ซึ่งพบว่าคุณภาพผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น อันมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยโดยเฉพาะด้านครูที่ขาดแคลนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ บางแห่งไม่มีครูสอนเฉพาะวิชา สอดคล้องกับผลการประเมิน PISA 2012 ของไทย ซึ่งจัดอยู่ในอันดับที่ 50 ของโลก จากประเทศที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 65 ประเทศ(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2557) และจากการวิเคราะห์รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรอง คุณภาพและมาตรฐานจำนวน 569 แห่ง ที่ต้องรับการประเมินซ้ำในปีงบประมาณ 2559 พบว่า สาเหตุมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดอันเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียน การสอนของครูยังไม่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเท่าที่ควร (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2559: ออนไลน์)

การนิเทศภายในเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถสำหรับหน่วยงานการศึกษาโดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในการดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและนวัตกรรมการสอนต่างๆนอกจากนั้นยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูอีกด้วย การนิเทศภายในมีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาเพราะเป็นความร่วมมือร่วมใจร่วมแรงของบุคลากรทุกภาคส่วนที่จะต้อง พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น การให้กำลังใจสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรใน สถานศึกษาได้แสดงศักยภาพของตนในการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่คุณภาพที่สูงขึ้นของผู้เรียน การนิเทศภายในจึงเป็นกระบวนการสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเนื่องจากเป็น กระบวนการที่ช่วยปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการจัดการเรียนรู้อีกเพื่อให้นำไปสู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในที่สุด (คมกริช มาตย์วิเศษ, 2553) แต่ในความเป็นจริง สภาพปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยการเรียนการสอนของครูมีการทำวิจัยการเรียน การสอนน้อยมาก และยังไม่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้เท่าที่ควร ปัญหาส่วนหนึ่งมาจากการที่ ครูทำวิจัยการเรียน การสอนไม่ได้มาจากการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ประกอบกับการ นิเทศภายในสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง ขาดรูปแบบในการนิเทศภายในที่ชัดเจนและเหมาะสม แม้สถานศึกษาแต่ละแห่งจะได้จัดให้มีการนิเทศโดยใช้วิธีการนิเทศที่แตกต่างกันเช่นการนิเทศโดย ผู้บริหาร นิเทศโดยหัวหน้าฝ่ายวิชาการและนิเทศโดยเพื่อนครูด้วยกันเองเป็นต้นก็ตาม แต่ในสภาพ ความเป็นจริงตามที่รับทราบกันโดยทั่วไปพบว่า การดำเนินงานดังกล่าวขึ้นอยู่กับความถนัดและ ความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ หากผู้บริหารสถานศึกษามี

ความกดดันในด้านงานวิชาการก็จะให้ความสำคัญต่องานวิชาการมากกว่างานอื่น เกิดการขับเคลื่อนให้มีการนิเทศภายในขึ้น อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวยังขาดความต่อเนื่องและไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมเท่าที่ควรและดำเนินการอย่างไม่จริงจังตามหลักการนิเทศ ผู้นิเทศภายในสถานศึกษายังขาดความรู้ในเนื้อหาสาระและความชำนาญในการนิเทศโดยเฉพาะด้านการทำวิจัยการเรียนการสอน ส่งผลทำให้การนิเทศภายในที่เกิดขึ้นในสังคมการศึกษาไทยไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของสถานศึกษาและการทำวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนดังกล่าว จึงเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยในฐานะที่เคยเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นประธานเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 ประกอบด้วย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีข้อสงสัยเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนการทำวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องสามารถพัฒนาครูได้อย่างแท้จริง เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ผู้วิจัยตั้งคำถามว่า หากมีการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่มีรูปแบบที่เหมาะสม จะสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอื่นทั่วไป น่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถทำให้บุคลากรครูได้รับการกระตุ้นและมีจิตสำนึกที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองในการวิจัยการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในและการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15
2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศภายในด้านการทำวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในและการทำวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 ประกอบด้วยจังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน จำนวน 13 เขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 4,557 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยการนำเอารายชื่อสถานศึกษาทั้ง 13 เขตพื้นที่ มาทำการจับสลากให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน จากจำนวนสถานศึกษา 118 แห่ง ครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ใน 4 จังหวัด ตามสัดส่วนจำนวนสถานศึกษาทั้งหมดของแต่ละเขตพื้นที่ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 1 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในและการวิจัยการเรียนการสอน ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended)

การหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจำนวน 5 คน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิค-เอิร์ท (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 291 ฉบับ จากสถานศึกษาจำนวน 97 แห่ง นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์

ครบถ้วนของข้อมูล สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 290 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่าง 354 คน คิดเป็นร้อยละ 81.92

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน และการทำวิจัยการเรียนการสอนจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์เพื่อยกร่างรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีเนื้อหาประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1) หลักการและแนวคิดของรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3) สาระสำคัญของรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วยการนิเทศภายใน ด้านการวิจัยการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน

4) การนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

5) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปใช้

ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการนิเทศภายในการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัดเครือข่ายที่ 15 และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) เมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ.2560 ณ ห้องประชุมคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 ประกอบด้วยจังหวัดลำพูน ลำปาง เชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา 2559 จำนวนประชากรทั้งหมด 3,038 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 100 คน

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling random) ดังนี้ ในขั้นแรกจากการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของแต่ละจังหวัดพบว่าจังหวัดลำพูนมีจำนวน 2 เขตพื้นที่ จังหวัดลำปางจำนวน 3 เขตพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 เขตพื้นที่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนจำนวน 2 เขตพื้นที่ รวม 13 เขตจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 1,519 แห่ง หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง (Simple Random Sampling) โดยการนำเอารายชื่อสถานศึกษาทั้งหมดจากเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 13 เขตพื้นที่ มาทำการจับสลากโดยใช้ตารางเลขสุ่มให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 แห่ง ครอบคลุมทุกเขตพื้นที่ใน 4 จังหวัด ตามสัดส่วนจำนวนสถานศึกษาทั้งหมดของแต่ละเขตพื้นที่ กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คนประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คนและครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าวิชาการจำนวน 1 คน รวม 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน และการวิจัยการเรียนการสอน ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended)

การหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจำนวน 5 คน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิค-เอิร์ท (Likert)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิค-เอิร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน การหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) ค่า

ดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) (Index of Item – Objective Congruence : IOC) โดยได้ค่าความสอดคล้องอยู่ ระหว่าง 0.6-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าวิชาการจำนวน 100 ฉบับ จากสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 จำนวน 50 แห่ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 78 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่าง 100 คน คิดเป็นร้อยละ 78.00

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{X}) ค่าร้อยละ (Percentage) และ ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 โดยภาพรวมพบว่ามีปัญหาในการดำเนินการ และมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่สภาพปัจจุบันในการดำเนินการนิเทศภายในด้านการทำวิจัยการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

2. รูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูสอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญของรูปแบบ 4) การนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ

3. รูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูสอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัดเครือข่ายที่ 15 โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดตามองค์ประกอบหลักพบว่า องค์ประกอบหลักด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบมีระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบหลักด้านเงื่อนไขความสำเร็จมีระดับความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นมีระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในด้านการวิจัยของครูผู้สอน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่ม จังหวัด เครือข่ายที่ 15 ที่พบว่า โดยภาพรวมการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนมีระดับ การดำเนินการอยู่ในระดับน้อย สถานศึกษามีปัญหาในการดำเนินการมากที่สุด ในขณะที่มีความ ต้องการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุดเช่น เดียวกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังกล่าวถือว่าเป็น ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกัน ตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากสถานศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนลดลง เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งผลต่อ จำนวนครูถูกลดลงตามเกณฑ์ จำนวนครูในสถานศึกษาแต่ละแห่งส่วนใหญ่ไม่ครบชั้น ครบห้อง ประกอบกับภารกิจของสถานศึกษาดำเนินงานตามนโยบาย งานที่เกี่ยวกับเอกสารการรายงานต่อต้น สังกัด เป็นต้นทำให้ไม่มีเวลาในการนิเทศจึงมีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาและความ ต้องการในการดำเนินการอยู่ในระดับมากและมากที่สุดนั้นเมื่อครูและผู้บริหารไม่มีเวลาประกอบกับ การดำเนินการบางเรื่องต้องใช้องค์ความรู้ เทคนิค วิธีการและอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการ จึงทำ ให้ประสบกับปัญหา และมีความต้องการในการปฏิบัติ ทั้งนี้ผู้บริหารและครูต่างก็ตระหนักดีว่าหาก สามารถดำเนินการได้ย่อมส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง

2. รูปแบบการนิเทศภายในที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมทุกองค์ประกอบ เนื่องจากผู้วิจัยได้ อาศัยหลักการและแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการนำสู่การปฏิบัติได้จริง เป็นหลักการแนวคิดที่มี การดำเนินการอย่างได้ผลมาแล้วและมีความสอดคล้องกับลักษณะงานด้านนิเทศภายในประกอบกับ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการนิเทศ การวิจัยปฏิบัติการ การสร้างและพัฒนารูปของนักวิชาการทั้งในและ ต่างประเทศ ประกอบข้อมูลสภาพจริงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามตาม ขั้นตอนที่ 1 นำมาสังเคราะห์ บูรณาการเป็นรูปแบบการนิเทศภายในด้านวิจัยการเรียนการสอนของ ครูผู้สอน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการ นิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15 ภายใต้กรอบแนวคิดของการสร้างและพัฒนารูปแบบตามหลักวิชา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) หลักการและแนวคิดของรูปแบบ เป็นการผสมผสานมาจากหลักการนิเทศการศึกษา การวิจัยปฏิบัติการ การพัฒนาแบบครบวงจร และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเน้นความ เป็นกัลยาณมิตรต่อกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศบนพื้นฐานของแนวคิดเชิงบวก

2) วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนที่ทำหน้าที่นิเทศภายในนำไปใช้ในสถานศึกษาในการวิจัย การเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา

- 3) สารสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ ได้แก่
 - (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอน
 - (2) วางแผนการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอน
 - (3) เตรียมความพร้อมการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอน
 - (4) ปฏิบัติการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอน
 - (5) กำกับ ติดตามผลการนิเทศภายในด้านวิจัยการเรียนการสอน
 - (6) ประเมินและรายงานผลการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอน
 - (7) การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอน
- 4) การนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านวิจัยการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่
 - (1) การเผยแพร่รูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนในช่องทางที่หลากหลาย
 - (2) จัดทำคู่มือการนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนไปใช้ในสถานศึกษา
- 5) เงื่อนไขความสำเร็จ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่
 - (1) ผู้บริหารและครูตระหนักในความสำคัญของการนิเทศภายในและการวิจัยการเรียนการสอน
 - (2) สร้างบรรยากาศเชิงบวกและมีความเป็นกัลยาณมิตรในการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอน
 - (3) สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานพร้อมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. รูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัดเครือข่ายที่ 15 มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติระดับมาก และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนมีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกันระหว่าง

ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พัทธนันท์ พูนประสิทธิ์ (2555) โดยผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือ แนะนำแก่ผู้นิเทศด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งผสมผสานมาจากแนวคิดการนิเทศแบบกัลยาณมิตรของ สุมน อมรวิวัฒน์ (2552) และการนิเทศแนวใหม่ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา (2552) ได้แก่ การนิเทศแบบชี้แนะ และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ตลอดจนการนิเทศบนพื้นฐานการวิจัย นอกจากนี้รูปแบบการ

นิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนตั้งอยู่บนฐานแนวคิดเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมสังคมไทยที่หากใช้แนวคิดเชิงบวกจะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีทั้งต่อผู้นิเทศและต่อภาระงานที่ต้องดำเนินการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาที่ต้องการรูปแบบการนิเทศภายในที่มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที มีความเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรให้ความสำคัญและกำหนดเป็นนโยบายในการนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

1.3 ควรมีการใช้รูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยอาจนำเทคนิคการนิเทศแบบอื่นเช่นการนิเทศแบบเพื่อช่วยเพื่อน การนิเทศแบบพี่เลี้ยงเข้ามาผสมผสานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในด้านวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดอื่น เช่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการอาชีวศึกษา หรือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน(สช.) หรือสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศในภาระงานอื่นเช่นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนยุคอุตสาหกรรม 4.0

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศสำหรับการจัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัย

2.4 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปทดลองใช้

2.5 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำรูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอนสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปปฏิบัติอย่างยั่งยืน หรือสู่วิถีแห่งวัฒนธรรมคุณภาพ

บรรณานุกรม

- คมกริช มาตย์วิเศษ. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัทธนันท์ พูนประสิทธิ์. (2555). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้หลักการจัดการความรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2552). หาทงออกให้สังคมไทย. การประชุม “โครงการเพิ่มขีดความสามารถของ คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์สู่การเป็นสถาบันพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่มีความเป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์” เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552. กรุงเทพมหานคร : โรงแรมไบหยกสกาย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). “รายงานผลการนิเทศการศึกษา ปีงบประมาณ 2558” เอกสารประกอบการประชุม ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 ณ โรงแรมริเวอร์ไซด์. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2559). ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3. (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://aqa.onesqa.or.th/Summary Report.aspx> เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2559.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities.” *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), pp. 607-610.